οποία προβλέπει η οδηγία. Πράγματι, μια τέτοια ενέργεια, η οποία έγινε λόγω πλάνης ή επειδή το κράτος είχε, αρχικά, την πρόθεση να ζητήσει την οικονομική συμμετοχή της Κοινότητας, δεν είναι σε θέση να εμποδίσει την εφαρμογή εξαιρέσεως η οποία προβλέπεται από διάταξη διατυπωμένη σαφέστατα και υπαγορευόμενη από λόγους οι οποίοι ουδόλως εκλείπουν εξαιτίας της ενέργειας αυτής.

2. Κράτος μέλος παραβαίνει τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 30 της Συνθήκης, εφόσον επιτρέπει σε δημόσιο συλλογικό όργανο του οποίου οι πράξεις καταλογίζονται στο εν λόγω κράτος να περιλάβει στην προκήρυξη για την υποβολή προσφορών προς σύναψη συμβάσεως εκτελέσεως δημοσίου έργου ρήτρα η οποία επιβάλλει τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν να είναι σύμφωνα προς εθνική τεχνική προδιαγραφή. Πράγματι, μια τέτοια ρήτρα μπορεί να αποτελεί φραγμό για τις εισαγωγές κατά το μέτρο που μπορεί να έχει ως συνέπεια τη μη υποβολή προσφορών εκ μέρους επιχειρηματιών που χρησιμοποιούν υλικά ισοδύναμα προς τα υλικά ως προς τα οποία βεβαιώνεται ότι ανταποκρίνονται προς τις εθνικές προδιαγραφές.

ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
στην υπόθεση 45/87 *

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

1. *Νομικό πλαίσιο*

1.1. *Η οδηγία 71/305 του Συμβουλίου*

Στις 26 Ιουλίου 1971, το Συμβούλιο εξέδωσε την οδηγία 71/305, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων (ΕΕ ειδ. έκδ., τ. 17/001, σ. 7), στο εξής: « οδηγία ».

Το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει ότι « οι τεχνικές προδιαγραφές δύνανται να καθορίζονται με αναφορά στα εθνικά πρότυπα ». Η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού θέτει, ωστόσο ορισμένες προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι τεχνικές προδιαγραφές. Η διάταξη αυτή προβλέπει τα εξής:

« Τα κράτη μέλη απαγορεύουν την εισαγωγή στους συμβατικούς όρους συγκεκριμένης συμβάσεως τεχνικών προδιαγραφών που μνημονεύουν προϊόντα συγκεκριμένης κατασκευής ή προελεύσεως ή ιδιαίτερες μεθόδους και που έχουν ως αποτέλεσμα να ευνοούν ή να αποκλείουν ορισμένες επιχειρήσεις, εκτός αν οι προδιαγραφές αυτές δικαιολογούνται από το αντικείμενο της συμβάσεως. Απαγορεύεται ιδίως η αναφορά οχημάτων, διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ή τύπων, καθώς και η αναφορά ορισμένης καταγωγής ή ορισμένης παραγωγής. Επιτρέπεται ωστόσο η αναφορά αυτή, αν συνοδεύεται από τη μνεία " ή ισοδύναμο ", όταν οι αναθέτουσες αρχές αδυνατούν να προβούν σε περιγραφή του αντικειμένου της συμβάσεως μέσω προδιαγραφών που να είναι

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

αρκούντως ακριβείς και κατανοητές σε όλους τους ενδιαφερόμενους. »

Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 5, της οδηγίας:

« οι διατάξεις της παρούσης οδηγίας δεν εφαρμόζονται επί συμβάσεων δημοσίων έργων οι οποίες συνάπτονται από υπηρεσίες παραγωγής, διανομής και μεταφοράς ύδατος και ενεργείας. »

Σχετικά, η έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας αναφέρει τα εξής:

« ότι πρέπει να αποφευχθεί η υπαγωγή των υπηρεσιών παραγωγής, διανομής και μεταφοράς ύδατος και ενεργείας σε διαφορετικά καθεστώτα αναθέσεως των έργων τους, ανάλογα με το αν οι υπηρεσίες αυτές υπόκεινται στο δημόσιο, σε περιφερειακές ή τοπικές αρχές ή σε άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή αν έχουν ιδιαίτερη νομική προσωπικότητα· ότι πρέπει, επομένως, να εξαιρεθούν του πεδίου εφαρμογής της παρούσης οδηγίας όσες από τις ανωτέρω υπηρεσίες θα ενέπιπταν, λόγω του νομικού τους καθεστώτος, στο εν λόγω πεδίο εφαρμογής, έως ότου η πείρα που πρόκειται να αποκτηθεί επιτρέψει την εξεύρεση οριστικής λύσεως. »

1.2. *Τεχνικές προδιαγραφές για αγωγούς και συνδέσμους πιέσεως από αμιαντοτσιμέντο*

α) ISO 160: 1980

Ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποιήσεως (« International Organisation for Standardization », στο εξής: « ISO ») είναι μια παγκόσμια ομοσπονδία εθνικών οργανισμών τυποποιήσεως· οι οργανισμοί αυτοί αποτελούν τις επιτροπές που είναι μέλη του ISO. Ο ISO καταρτίζει διεθνείς τεχνικές προδιαγραφές, οι οποίες εφαρμόζονται για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες. Η εργασία έχει ανατεθεί στις τεχνικές επιτροπές του ISO. Κάθε μέλος το οποίο ενδιαφέρεται για μια μελέτη δικαιούται να λάβει μέρος στην αντίστοιχη τεχνική επιτροπή. Στις εργασίες μπορούν να συμμετέχουν διεθνείς οργανισμοί, κυβερνητικοί ή όχι. Πριν τα δεχτεί το Συμβούλιο του ISO ως διεθνείς προδιαγραφές, τα σχέδια διεθνών προδιαγραφών τα οποία καταρτίζουν οι τεχνικές επιτροπές του ISO υποβάλλονται προς έγκριση στα μέλη.

Ο ISO επιδιώκει την υιοθέτηση των διεθνών αυτών προδιαγραφών από τους εθνικούς φορείς προδιαγραφών κατά τον καθορισμό των προδιαγραφών από αυτούς σε εθνικό επίπεδο. Διάφορες μεθόδους προς το σκοπό αυτό αναφέρει ο ISO στον οδηγό 21-1981, ο οποίος φέρει τον τίτλο « Adoption of International Standards in national standards » (Υιοθέτηση διεθνών προδιαγραφών κατά τον καθορισμό εθνικών προδιαγραφών). Η υιοθέτηση μιας διεθνούς προδιαγραφής μπορεί ιδίως να πραγματοποιηθεί, με την κατάρτιση και τη δημοσίευση μιας εθνικής προδιαγραφής η οποία επαναλαμβάνει κατά γράμμα τη διεθνή προδιαγραφή ή είναι ισοδύναμη προς αυτή. Ο οδηγός ISO 21 ορίζει ως « ισοδύναμες » τις προδιαγραφές οι οποίες διαφέρουν λόγω « μεταβολών ως προς τη σύνταξη » ή λόγω « τεχνικών διαφορών μικρής σημασίας ».

Το αν ένα προϊόν ή μια υπηρεσία συμφωνεί προς ορισμένη προδιαγραφή βεβαιώνεται με « πιστοποιητικά πιστότητας » ή με άδειες οι οποίες επιτρέπουν την επίθεση « σήματος πιστότητας » στα προϊόντα. Διάφοροι οδηγοί του ISO συνιστούν τις μεθόδους κατά τις οποίες μπορούν να εφαρμοστούν τα δύο αυτά συστήματα.

Για τους αγωγούς και συνδέσμους πιέσεως από αμιαντοτσιμέντο, τους οποίους αφορά η υπό κρίση υπόθεση, καταρτίστηκε η διεθνής προδιαγραφή « ISO 160 » από την τεχνική επιτροπή « Προϊόντα απότσιμέντο ενισχυμένο με ίνες ». Εντός της Κοινότητας, η προδιαγραφή αυτή έχει εγκριθεί από τα μέλη της παγκόσμιας ομοσπονδίας που εκπροσωπούν την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ελλάδα, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, την Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Η εν λόγω προδιαγραφή προσδιορίζει ειδικά τους όρους κατασκευής, καθώς και την κατάταξη, τα χαρακτηριστικά και τις μεθόδους καταλληλότητας των αγορών από αμιαντοτσιμέντο. Όσον αφορά τις διαστάσεις των αγωγών, η προδιαγραφή ISO 160 προβλέπει ότι η *ονομαστική διάμετρος* ενός αγωγού αντιστοιχεί στην *εσωτερική διάμετρο*, εκφραζόμενη σε χιλιοστά, χωρίς να περιλαμβάνονται οι επιτρεπόμενες ανοχές. Όσον αφορά το μήκος, ορίζει ότι, κατά προτίμηση, δεν πρέπει να είναι μικρότερο από 4 μέτρα για τους αγωγούς με ονομαστική διάμετρο μεγαλύτερη από 200 χιλιοστά· το ονομαστικό μήκος πρέπει, κατά προτίμηση, να είναι πολλαπλάσιο του 0,5 μέτρου.

β) IS 188: 1975

Στην Ιρλανδία, με το « Industrial Research and Standard Act, 1961 » (νόμος περί βιομηχανικής έρευνας και προδιαγραφών) εξουσιοδοτήθηκε το « Institute for Industrial Research and Standards » (ινστιτούτο βιομηχανικής έρευνας και προδιαγραφών, IIRS) να καθορίζει τεχνικές προδιαγραφές. Το 1984, το IIRS ίδρυσε την « National Standards Authority of Ireland » (εθνική υπηρεσία προδιαγραφών της Ιρλανδίας, NSAI), η οποία ανέλαβε τα καθήκοντα του IIRS, όσον αφορά τον καθορισμό προδιαγραφών, από 1ης Ιανουαρίου 1985· η NSAI εκπροσωπεί την Ιρλανδία στο ISO.

Το 1975, το IIRS έθεσε σε ισχύ την προδιαγραφή IS 188: 1975 για τους αγωγούς πιέσεως από αμιαντοτσιμέντο. Σε δήλωση προσαρτημένη στην προδιαγραφή IS 188 αναφέρεται χάριν πληροφορήσεως ότι η εν λόγω προδιαγραφή είναι σε μεγάλο βαθμό όμοια με την προδιαγραφή ISO 160 και με τη βρετανική προδιαγραφή BS 486: 1973. Εντούτοις, από τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της προδιαγραφής IS 188 προκύπτει ότι η προδιαγραφή αυτή, σε αντίθεσημε την ISO 160, προβλέπει ότι η *ονομαστική διάμετρος* των αγωγών αντιστοιχεί στην *εξωτερική διάμετρο*· ο καθορισμός της εσωτερικής διαμέτρου, και κατά συνέπεια του πάχους των αγωγών, έχει αφεθεί στον κατασκευαστή. Περαιτέρω, η προδιαγραφή IS 188 προβλέπει εξωτερικές διαμέτρους στα άκρα των αγωγών. Τέλος, προβλέπει ότι οι αγωγοί πρέπει να έχουν τυποποιημένο μήκος 4 μέτρα, προσθέτοντας ότι « μπορούν να παραδίδονται και αγωγοί διαφορετικού μήκους κατόπιν συμφωνίας μεταξύ κατασκευαστή και αγοραστή ».

Προς πιστοποίηση του ότι οι αγωγοί από αμιαντοτσιμέντο είναι σύμφωνοι προς την προδιαγραφή IS 188, η NSAI εφαρμόζει ένα σύστημα σημάτων πιστότητας (« Irish Standard Mark »). Το σύστημα αυτό διέπεται από το « NSAI Irish Standard Mark Certification Schemes ». Οι άδειες βάσει των οποίων επιτρέπεται η επί προϊόντων επίθεση ή, προκειμένου περί υπηρεσιών, η χρησιμοποίηση του « Irish Standard Mark » σχετικά με την προδιαγραφή IS 188 εκδίδονται από την NSAI επ' ονόματι του IIRS. Μέχρι τον Ιούνιο του 1986, οι μόνες εγκεκριμένες από το IIRS εταιρίες, βάσει της προδιαγραφής IS 188, στις οποίες επιτρεπόταν να επιθέτουν το Irish Standard Mark στα προϊόντα τους ήταν οι Tegral Pipes Ltd, Drogheda (Ιρλανδία), για αγωγούς οιονδήποτε διαστάσεων, και Toschi Productions GmbH, Rethem (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας), για αγωγούς 250 χιλιοστών της κατηγορίας I5.

γ) BS 486: 1973 και BS 486: 1981

Το 1973, το « British Standards Institution » (βρετανικός οργανισμός τυποποιήσεων) έθεσε σε ισχύ την προδιαγραφή BS 486 για αγωγούς και συνδέσμους πιέσεως από αμιαντοτσιμέντο. Κατά την τελευταία της αναθεώρηση, η οποία έγινε το 1981, η προδιαγραφή αυτή διαμορφώθηκε κατά τέτοιον τρόπο ώστε να παρουσιάζει περισσότερες αντιστοιχίες προς την προδιαγραφή ISO 160· όπως αναφέρεται στο προοίμιό της, εμφανίζει ορισμένες διαφορές σε σχέση με την προδιαγραφή ISO 160: 1980:

— το μήκος της εξωτερικής διαμέτρου στα άκρα είναι δεδομένο όσον αφορά τις ονομαστικές διαμέτρους οι οποίες είναι γενικώς εν χρήσει στο Ηνωμένο Βασίλειο·

— επήλθαν ασήμαντες μεταβολές ως προς τη διατύπωση.

Όπως η προδιαγραφή ISO 160, η προδιαγραφή BS 486 αναφέρει τις ονομαστικές διαμέτρους των αγωγών, ορίζοντας ειδικότερα ότι η *ονομαστική διάμετρος* αντιστοιχεί στην *εσωτερική διάμετρο* των αγωγών. Με τον καθορισμό του πάχους των τοιχωμάτων των αγωγών, καθώς και της μεθόδου μετρήσεως και του σημείου στο οποίο γίνεται η μέτρηση επιφορτίζεται ο κατασκευαστής. Εντούτοις, στην παράγραφο 3.5.1.4.1. της προδιαγραφής BS 486: 1981 προβλέπονται, όπως στην ιρλανδική προδιαγραφή IS 188, εξωτερικές διάμετροι στα άκρα των αγωγών. Οι εξωτερικές αυτές διάμετροι στα άκρα, οι οποίες προσδιορίζονται ειδικότερα βάσει των διαφόρων ονομαστικών διαμέτρων και κλάσεων των αγωγών, είναι ίδιες με τις προβλεπόμενες από την προδιαγραφή IS 188. Όσον αφορά το μήκος των αγωγών, η προδιαγραφή BS 486: 1981 περιέχει τους ίδιους ειδικούς προσδιορισμούς όπως η ISO 160.

2. *Ιστορικό της διαφοράς*

2.1. *Η προκήρυξη για την υποβολή προσφορών σχετικά με το « Dundalk Water Supply Augmentation Scheme »*

Το Συμβούλιο της αστικής περιφέρειας του Dundalk προωθεί την εφαρμογή ενός σχεδίου υπό την ονομασία « Dundalk Water Supply Augmentation Scheme » (σχέδιο βελτιώσεως της υδροδοτήσεως της περιφέρειας του Dundalk). Η σύμβαση αριθ. 4 αυτού του σχεδίου αφορά την κατασκευή ενός κεντρικού αγωγού για τη διοχέτευση του ύδατος από τις πηγές του ποταμού Fane σε διυλιστήρια που βρίσκονται στο Cavan Hill και από εκεί στο ήδη υφιστάμενο αστικό δίκτυο διανομής. Η προκήρυξη υποβολής προσφορών για τη σύναψη της εν λόγω συμβάσεως με ανοικτή διαδικασία δημοσιεύτηκε στο *Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, S 50, σ. 13, της 13ης Μαρτίου 1986. Το σημείο 13 της προκηρύξεως αυτής είναι διατυπωμένο ως εξής:

« Η σύμβαση θα συναφθεί, αφού πεισθεί το Dundalk Urban District Council για την ικανότητα του υποψήφιου να εκτελέσει το έργο, με τον υποψήφιο ο οποίος θα υποβάλει μια προσφορά, σύμφωνα με το φάκελλο του διαγωνισμού, η οποία θα κριθεί ως η οικονομικά ευνοϊκότερη για το Συμβούλιο όσον αφορά την τιμή, το χρόνο ολοκλήρωσης, την τεχνική αξία και τα έξοδα λειτουργίας. Δεν θα γίνει κατ' ανάγκη δεκτή η χαμηλότερη προσφορά ή κάθε άλλη προσφορά. »

Μια ιρλανδική εταιρία η οποία ειδικεύεται στην εκτέλεση έργων αυτού του είδους, η εταιρία P. J. Walls (Civil) Ltd, στο εξής: « Walls », ανταποκρίθηκε στην προκήρυξη και υπέβαλε τις ακόλουθες τρεις προσφορές:

— την προσφορά « A », που προέβλεπε τη χρησιμοποίηση αγωγών από αμιαντοτσιμέντο διαμέτρου 700 χιλιοστών, τους οποίους θα προμήθευε η Tegral Ltd. (η μόνη ιρλανδική εταιρία κατασκευής αγωγών αυτού του τύπου)·

— την προσφορά « B », που προέβλεπε τη χρησιμοποίηση αγωγών από ελατό σίδηρο « K9 » διαμέτρου 700 χιλιοστών, τους οποίους θα προμήθευε η βρετανική εταιρία Stanton and Σταωελευ·

— την προσφορά « C », που προέβλεπε τη χρησιμοποίηση αγωγών από αμιαντοτσιμέντο διαμέτρου 700 χιλιοστών, τους οποίους θα προμήθευε η ισπανική εταιρία Uralita.

Στην προσφορά C, η τιμή ήταν σημαντικά χαμηλότερη από ό,τι στις προσφορές A και B,

λόγω του κόστους των αγωγών. Η Walls θεωρούσε ότι, υπ' αυτές τις συνθήκες, η προσφορά C της έδινε τις περισσότερες πιθανότητες να της ανατεθεί το έργο.

Στις 6 Ιουνίου 1986, οι μηχανικοί-σύμβουλοι επί του σχεδίου, των οποίων τη γνώμη ζήτησαν οι αρχές του Dundalk, κάλεσαν την Walls σε μια συνάντηση πριν από την ανάθεση του έργου. Στο σχετικό έγγραφο διευκρινιζόταν ότι, κατά τη συνάντηση αυτή, η Walls όφειλε να προσκομίσει αποδείξεις σχετικά με το ότι η εταιρία που προμήθευε τους αγωγούς ήταν « εγκεκριμένη από το IIRS ως προς την εφαρμογή του Irish Standard Mark Licensing Scheme στο οποίο αναφέρεται η προκήρυξη ». Θα ήταν άσκοπη η προσέλευση της Walls στη σύσκεψη αν δεν ήταν σε θέση να τηρήσει τη ρήτρα 4.29 της προσαρτημένης στην εν λόγω σύμβαση συγγραφής υποχρεώσεων. Η ρήτρα αυτή ορίζει τα εξής:

« Οι αγωγοί πίεσης από αμιαντοτσιμέντο πρέπει να ανταποκρίνονται στην ιρλανδική τεχνική προδιαγραφή 188-1975 βάσει του συστήματος Irish Standard Mark Licensing που διαχειρίζεται το Ινστιτούτο της έρευνας και των βιομηχανικών προδιαγραφών. Όλοι οι αγωγοί αμιαντοτσιμέντου πρέπει να επικαλύπτονται με στρώμα πίσας τόσο από μέσα όσο και απ' έξω. Η εν λόγω επικάλυψη πρέπει να γίνεται στο εργοστάσιο με εμβάπτιση. »

Κατά τη συνάντηση που έγινε στις 24 Ιουνίου 1986, η Walls υποστήριξε ότι οι αγωγοί της ισπανικής εταιρίας Uralita ανταποκρίνονταν στις προδιαγραφές BS 486 και ISO 160 και ήταν της ποιότητας που απαιτούσε η προδιαγραφή IS 188. Εντούτοις, οι μηχανικοί-σύμβουλοι δήλωσαν ότι δεν μπορούσαν να λάβουν υπόψη την προσφορά C, δεδομένου ότι οι μόνες εγκεκριμένες από την NSAI εταιρίες, όσον αφορά την τήρηση της προδιαγραφής IS 188: 1975, ήταν οι εταιρίες Tegral Pipes και Toschi Productions.

2.2. *Οι ενέργειες της Uralita και της Walls*

Υπό τις περιστάσεις αυτές, έγινε ανταλλαγή απόψεων μεταξύ του IIRS και της NSAI, αφενός, και της Walls και της Uralita, αφετέρου, σχετικά με τα χαρακτηριστικά και την ποιότητα των αγωγών Uralita. Με τηλετύπημα της 13ης Ιουνίου 1986, η Uralita δήλωσε, μεταξύ άλλων, στο IIRS ότι οι αγωγοί της είναι σύμφωνοι προς τις προδιαγραφές ISO 160: 1980 και BS 486: 1981. Η διαφορά μεταξύ της ISO 160: 1980 (ή της BS 486: 1981) και της IS 188: 1975 (ή της BS 486: 1973) οφείλεται στο γεγονός ότι η προδιαγραφή ISO προβλέπει εσωτερική διάμετρο και αφήνει τον καθορισμό της εξωτερικής διαμέτρου στην κρίση του κατασκευαστή. Όμως, η προδιαγραφή IS 188: 1975 προβλέπει εξωτερική διάμετρο και αφήνει τον προσδιορισμό της εσωτερικής διαμέτρου στην κρίση του κατασκευαστή. Η Uralita δήλωσε ότι μπορούσε να κατασκευάσει αγωγούς σύμφωνους προς την προδιαγραφή IS 188: 1975, οι εξωτερικές διάμετροι, όμως, θα ήταν τότε μεγαλύτερες από ό,τι στην περίπτωση κατασκευής σύμφωνα με την προδιαγραφή ISO, το δε πάχος των αγωγών θα ήταν μεγαλύτερο από όσο θα χρειαζόταν· κατά συνέπεια, οι τιμές θα ήταν λιγότερο ανταγωνιστικές. Τέλος, η Uralita ανέφερε ότι, όσον αφορά την κατασκευή αγωγών από αμιαντοτσιμέντο, υπάρχει παγκοσμίως τάση να καθορίζεται η εσωτερική διάμετρος· κατά συνέπεια, η Uralita δεν διέθετε μηχανήματα διαστομώσεως κατάλληλα για την κατασκευή των αγωγών σύμφωνα με την προδιαγραφή IS 188: 1975.

Τον Σεπτέμβριο του 1986, η Uralita υπέβαλε στην NSAI αίτηση προς έγκριση βάσει της προδιαγραφής IS 188, σύμφωνα με το « NSAI Irish Standard Mark Certification Scheme ». Προς στήριξη της αιτήσεώς της, η Uralita προσεκόμισε, μεταξύ άλλων, πιστοποιητικό της εταιρίας « SGS Española de Control SA », η οποία είναι μέλος του επί παγκοσμίου επιπέδου ομίλου « Société Générale de Surveillance ». Κατόπιν αιτήσεως της Uralita, η τελευταία αυτή εταιρία διεξήγαγε έρευνα στο εργοστάσιο της Uralita προκειμένου να διαπιστώσει την ποιότητα των αγωγών της. Τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε, όπως περιέχονται στο πιστοποιητικό της τής 1ης Σεπτεμβρίου 1986, είναι τα εξής:

« Όπως αναφέρεται πιο πάνω, όλα τα αποτελέσματα των δοκιμών είναι απολύτως σύμφωνα προς την ISO 160: 1980, όπως επίσης και προς όλα τα στοιχεία της BS 486: 1981. Όσον αφορά την IS 188: 1975, τα αποτελέσματα είναι απολύτως σύμφωνα προς τη μηχανική αντοχή η οποία απαιτείται βάσει της προδιαγραφής αυτής, καθώς και προς όλες τις επιτρεπόμενες ανοχές ως προς το μήκος, το πάχος, την εξωτερική διάμετρο, την ακρίβεια και την κανονικότητα των εσωτερικών διαμέτρων. »

Με έγγραφο της 12ης Σεπτεμβρίου 1986, η NSAI απήντησε ως εξής:

« Με βάση τα στοιχεία του πιστοποιητικού 050111/37352 το οποίο εξέδωσε η SGS Española de Control, οι αγωγοί Uralita, σχετικά με τους οποίους ζητήσατε έγκριση, δηλαδή αγωγοί ονομαστικής διαμέτρου 700 χιλιοστών, κλάσεων 15, 20 και 25, δεν είναι σύμφωνοι προς το περιεχόμενο της IS 188: 1986, όσον αφορά την εξωτερική διάμετρο στα άκρα:

ονομαστική διάμετρος/ κλάση		εξωτερική διάμετρος στα άκρα	ανοχή
		mm	mm
IS 188: 1986	700/15	761	± 1,0
	700/20	780	± 1,0
	700/25	801	± 1,0
Uralita	700/15	769	± 0,7
	700/20	790	± 0,7
	700/25	822	± 0,7

Προϋπόθεση της εγκρίσεως είναι να πληρούνται *όλα* τα στοιχεία της προδιαγραφής. »

Με έγγραφο της 23ης Σεπτεμβρίου 1986, η Uralita απάντησε ότι η Ιρλανδία ήταν η μόνη χώρα που απαιτούσε ορισμένη εξωτερική διάμετρο· οι αγωγοί της, κατασκευασμένοι σύμφωνα με την προδιαγραφή ISO 160, εξασφαλίζουν άριστα αποτελέσματα. Η κατασκευή σύμφωνα με την προδιαγραφή IS 188 έχει ως συνέπεια ότι η εσωτερική διάμετρος των αγωγών είναι μικρότερη από την ονομαστική διάμετρο των 700 χιλιοστών, πράγμα που μειώνει την ικανότητα ροής των αγωγών. Με έγγραφο της 12ης Δεκεμβρίου 1986, η NSAI αναγνώρισε ρητά ότι οι αγωγοί Uralita ήταν σύμφωνοι προς την προδιαγραφή ISO 160: 1980, επανέλαβε όμως, ότι δεν ήταν σύμφωνοι προς την προδιαγραφή IS 188.

2.3. *Οι ενέργειες της Επιτροπής*

Μετά την άρνηση των μηχανικών-συμβούλων να εξετάσουν την προσφορά C, οι Walls και Uralita υπέβαλαν καταγγελίες στην Επιτροπή. Η τελευταία, εκτιμώντας ότι η ρήτρα 4.29 της συγγραφής υποχρεώσεων συνιστούσε παράβαση των άρθρων 30 έως 36 της Συνθήκης ΕΟΚ και του άρθρου 10 της οδηγίας 71/305,έστειλε, στις 11 Αυγούστου 1986, τηλετύπημα στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ιρλανδίας στις Κοινότητες. Με έγγραφο της 9ης Σεπτεμβρίου 1986, η μόνιμη αντιπροσωπεία απάντησε ότι η ιρλανδική κυβέρνηση θεωρεί ότι οι αιτιάσεις της Επιτροπής ήταν αβάσιμες: οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις δεν είχαν προσκομίσει αποδείξεις σχετικά με το ότι τα προϊόντα τους ήταν σύμφωνα προς τους όρους της προδιαγραφής IS 188 ή άλλης ισοδύναμης προδιαγραφής.

Μετά την απάντηση αυτή, η Επιτροπή, με έγγραφο της 20ής Οκτωβρίου 1986, κάλεσε την ιρλανδική κυβέρνηση, σύμφωνα με το άρθρο 169 της Συνθήκης, να διατυπώσει τις παρατη-

ρήσεις της εντός προθεσμίας δύο εβδομάδων. Με έγγραφο της 14ης Νοεμβρίου 1986, η ιρλανδική κυβέρνηση απάντησε ότι εμμένει στην άποψή της, επικαλούμενη συγχρόνως τους λόγους για τους οποίους κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ρήτρα 4.29 της συγγραφής υποχρεώσεων ήταν αντικειμενικώς απαραίτητη. Η χρησιμοποίηση αγωγών που δεν ήταν σύμφωνοι προς την προδιαγραφή IS 188 θα καθιστούσε τη σύνδεση με το υφιστάμενο δίκτυο υπερβολικά δαπανηρή, αν όχι αδύνατη. Το κόστος των ανταλλακτικών, των διαφόρων κρουνών και των στροφίγγων και εξαρτημάτων συναρμολογήσεως, καθώς και τα έξοδα για την τοποθέτηση των αγωγών Uralita θα υπερέβαιναν σημαντικά την διαφορά τιμής μεταξύ της προσφοράς C της Walls και των άλλων προσφορών οι οποίες είχαν υποβληθεί. Περαιτέρω, θα υπήρχε κίνδυνος για τη δημόσια υγεία, καθόσον οι Walls και Uralita δεν απέδειξαν ότι ήταν σε θέση να επιστρώσουν τους αγωγούς εσωτερικά και εξωτερικά με πίσα. Τέλος, θα ανέκυπταν δυσχέρειες λόγω του ότι οι αγωγοί Uralita, με εσωτερική διάμετρο 700 χιλιοστών, θα είχαν μεγαλύτερη ικανότητα ροής (+ 5 %) από τους αγωγούς που ανταποκρίνοταν στην ιρλανδική προδιαγραφή, οι οποίοι έχουν διάμετρο 687 χιλιοστών.

Ύστερα από μια συνάντηση με υπαλλήλους της Επιτροπής, η ιρλανδική κυβέρνηση έδωσε συμπληρωματικές διευκρινίσεις με έγγραφο της 29ης Δεκεμβρίου 1986. Στο έγγραφο αυτό αναφέρεται ότι ο ιρλανδός υπουργός περιβάλλοντος είχε ήδη εγκρίνει τη σύναψη της συμβάσεως και ότι, αν μεν το Συμβούλιο της αστικής περιοχής του Dundalk είχε αναλάβει τη δέσμευση να μην προβεί σε επίσημη ανάθεση του έργου προ της 31ης Ιανουαρίου 1987, δεν θα ήταν όμως δυνατό να καθυστερήσει περισσότερο την ανάθεση, εκτός αν διέτασσε κάτι τέτοιο το Δικαστήριο.

Η Επιτροπή δεν ικανοποιήθηκε από τις απαντήσεις αυτές και, με έγγραφο της 13ης Ιανουαρίου 1987, διετύπωσε αιτιολογημένη γνώμη, κατά την οποία η αναγραφή της ρήτρας 4.29 στην συγγραφή υποχρεώσεων και η άρνηση των μηχανικών-συμβούλων να λάβουν υπόψη προσφορά η οποία προέβλεπε τη χρησιμοποίηση αγωγών από αμιαντοτσιμέντο κατασκευασμένων σύμφωνα με προδιαγραφή η οποία εξασφαλίζει ισοδύναμες εγγυήσεις (όπως η ISO 160) συνιστούν παράβαση του άρθρου 30 της Συνθήκης και του άρθρου 10 της οδηγίας 71/305. Η Ιρλανδία κλήθηκε να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη αυτή γνώμη εντός προθεσμίας 15 ημερών. Με έγγραφο της 3ης Φεβρουαρίου 1987, η Ιρλανδία επανέλαβε ότι εμμένει στην προηγούμενη θέση της· εξάλλου, ανέλαβε τη δέσμευση να μην προβεί στη σύναψη της εν λόγω συμβάσεως προς της 20ής Φεβρουαρίου 1987.

Δεδομένου ότι η Ιρλανδία δεν συμμορφώθηκε προς την αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή.

3. *Διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου*

Το δικόγραφο της προσφυγής της Επιτροπής πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Φεβρουαρίου 1987.

Την ίδια ημέρα, η Επιτροπή κατέθεσε αίτηση για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, ζητώντας από το Δικαστήριο να διατάξει την καθής να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί η σύναψη της συμβάσεως για την εκτέλεση του έργου « Dundalk Water Supply Augmentation Scheme—Contract no. 4 », μέχρις ότου το Δικαστήριο αποφανθεί οριστικώς επί της προσφυγής ή μέχρις ότου επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ Επιτροπής και Ιρλανδίας κατόπιν συμβιβασμού. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με Διάταξη του προέδρου του Δικαστηρίου στις 13 Μαρτίου 1987.

Η έγγραφη διαδικασία ακολούθησε την κανονική της πορεία. Εντούτοις, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν κατέθεσε το υπόμνημα απαντήσεώς της εντός της ταχθείσας προθεσμίας, δεν υπάρχει απάντηση και ανταπάντηση.

Με δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 26 Ιουνίου 1987, το Βασίλειο της Ισπανίας ζήτησε να του επιτραπεί να παρέμβη υπέρ της Επιτροπής. Με Διάταξη της 8ης Ιουλίου 1987, το Δικαστήριο δέχτηκε το αίτημα αυτό. Με υπόμνημα που πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου, στις 23 Σεπτεμβρίου 1987, η παρεμβαίνουσα διατύπωσε τις παρατηρήσεις της.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από απόφαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο απεφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας χωρίς να προχωρήσει στη διεξαγωγή αποδείξεων· κάλεσε, ωστόσο, την προσφεύγουσα και την καθής να απαντήσουν γραπτώς σε ορισμένες ερωτήσεις.

II — Αιτήματα των διαδίκων

Η *Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, παρεμβαίνουσα*, ζητεί από το Δικαστήριο:

1) Να αναγνωρίσει ότι η Ιρλανδία, επιτρέποντας να περιληφθεί στην προκήρυξη για την υποβολή προς σύναψη συμβάσεως για την εκτέλεση του έργου « Dundalk Water Supply Augmentation Scheme-contract no. 4 » η ρήτρα 4.29, κατά την οποία οι αγωγοί πιέσεως από αμιαντοτσιμέντο πρέπει να ανταποκρίνονται στην ιρλαδική τεχνική προδιαγραφή 188: 1975, σύμφωνα με το Irish Standard Mark Licensing Scheme του ιρλανδικού Ινστιτούτου βιομηχανικής έρευνας και προδιαγραφών (IIRS), και, επομένως, αρνούμενη να εξετάσει (ή απορρίπτοντας χωρίς επαρκή αιτιολογία) μια προσφορά η οποία προέβλεπε τη χρησιμοποίηση αγωγών από αμιαντοτσιμέντο κατασκευασμένων βάσει άλλης τεχνικής προδιαγραφής, η οποία παρέχει ισοδύναμες εγγυήσεις ασφαλείας, αποδοτικότητας και αξιοπιστίας (όπως η ISO 160), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΟΚ και από το άρθρο 10 της οδηγίας 71/305/ΕΟΚ του Συμβουλίου·

2) Να καταδικάσει την Ιρλανδία στα δικαστικά έξοδα.

Η *Ιρλανδία, καθής*, ζητεί από το Δικαστήριο:

1) Να απορρίψει την προσφυγή της Επιτροπής ως αβάσιμη·

2) Να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

III — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

1. *Επί των τεχνικής φύσεως ζητημάτων*

Η ιρλανδική κυβέρνηση προέβαλε μια σειρά επιχειρημάτων τεχνικού χαρακτήρα προς στήριξη της απόψεως ότι η ρήτρα 4.29 της περί ης ο λόγος συγγραφής υποχρεώσεων είναι αντικειμενικώς αναγκαία και δικαιολογημένη. Η Επιτροπή αμφισβήτησε αυτά τα επιχειρήματα, υποστηρίζοντας, ιδίως, ότι η προδιαγραφή ISO 160 είναι ισοδύναμη προς την προδιαγραφή IS 188. Οι διαφορές μεταξύ των απόψεων των διαδίκων αφορούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα ζητήματα.

α) Ισοδυναμία της προδιαγραφής BS 486 προς την προδιαγραφή ISO 160.

Η *Επιτροπή*, στηριζόμενη κυρίως στο πιστοποιητικό της SGS Espanola de Control, θεωρεί ότι οι αγωγοί Uralita είναι σύμφωνοι τόσο με την προδιαγραφή ISO 160 όσο και με την προδιαγραφή BS 486. Κατά την άποψή της, η

τελευταία αυτή προδιαγραφή δεν επιβάλλει ιδιαίτερες εξωτερικές διαμέτρους στα άκρα των αγωγών. Η αναφορά στις εξωτερικές αυτές διαμέτρους με τη φράση « όσον αφορά τις ονομαστικές διαμέτρους οι οποίες είναι γενικώς εν χρήσει στο Ηνωμένο Βασίλειο » της προδιαγραφής BS 486 έχει, κατά την Επιτροπή, πληροφοριακό μόνο χαρακτήρα.

Η *ιρλανδική κυβέρνηση* επικαλείται μια δήλωση του British Standards Institution, κατά την οποία οι εν λόγω εξωτερικές διάμετροι στα άκρα (ίδιες με τις προβλεπόμενες από την προδιαγραφή IS 188) είναι υποχρεωτικές· επομένως, οι αγωγοί Uralita δεν ανταποκρίνονται στους όρους της βρετανικής προδιαγραφής.

β) Διάμετρος των κρουνών και στροφίγγων και των εξαρτημάτων συναρμολογήσεως.

Κατά την *ιρλανδική κυβέρνηση*, οι συνδετήρες κατασκευάζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία με εσωτερική διάμετρο 687 χιλιοστών, και επομένως, είναι κατάλληλοι για τους αγωγούς που ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές IS 188 ή BS 486. Τα εξαρτήματα αυτά δεν μπορούν να προσαρμοστούν στις διαφορετικές εξωτερικές διαμέτρους των αγωγών Θραλιτα· κατά συνέπεια, οι αγωγοί αυτοί δεν μπορούν να συνδεθούν απευθείας με το υφιστάμενο δίκτυο. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα δημιουργηθούν προβλήματα, όσον αφορά τη δυνατότητα αντικαταστάσεως και αλληλοσυνδέσεως, που θα προκαλέσουν σημαντική αύξηση των εξόδων που απαιτούνται για να χρησιμοποιηθούν οι αγωγοί Uralita.

Η *Επιτροπή* υποστηρίζει ότι οι αγωγοί 700 χιλιοστών οι οποίοι κατασκευάζονται σύμφωνα με την προδιαγραφή ISO 160 πλεονεκτούν έναντι των κατασκευαζομένων σύμφωνα με την προδιαγραφή IS 188 ως προς το αν ταιριάζουν με τους κρουνούς και στρόφιγγες και με τα εξαρτήματα συναρμολογήσεως, δεδομένου ότι οι συνδετήρες κατασκευάζονται με βάση πραγματική εσωτερική διάμετρο ίση προς την ονομαστική διάμετρο 700 χιλιοστών. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται με τηλετύπημα των βρετανών κατασκευαστών Stanton and Staveley προς την Walls της 6ης Φεβρουαρίου 1987.

γ) Κόστος των ανταλλακτικών και των συνδέσεων

Κατά την *ιρλανδική κυβέρνηση*, θα χρειάζονταν σημαντικά αποθέματα ανταλλακτικών για τους αγωγούς Uralita προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνεχής παροχή ύδατος, ενόψει ιδίως, των αναγκών της μεταφοράς και του χρόνου κατά τον οποίο πρέπει να γίνει η παράδοση.

Η *Επιτροπή* θεωρεί ότι τα αποθέματα ανταλλακτικών Uralita θα ήταν λιγότερο ακριβά από τα ίδια αποθέματα ανταλλακτικών που κατασκευάζονται με την προδιαγραφή IS 188.

δ) Μήκος των αγωγών Uralita

Η *Επιτροπή* υποστηρίζει ότι, τόσο βάσει της προδιαγραφής IS 188, όσο και βάσει της προδιαγραφής ISO 160, το μήκος των αγωγών μπορεί να είναι 4 ή 6 μέτρα και ότι το μήκος είναι ζήτημα το οποίο ρυθμίζεται με συμφωνία μεταξύ του κατασκευαστή και του αγοραστή.

Η *ιρλανδική κυβέρνηση* αναγνωρίζει ότι πράγματι έτσι είναι ως προς τις προδιαγραφές, υπενθυμίζει όμως, ότι σε όλη την αλληλογραφία με την Uralita γίνεται λόγος για αγωγούς μήκους 6 μέτρων. Εντούτοις, το Συμβούλιο της περιφέρειας του Dundalk απαιτεί τη χρησιμοποίηση αγωγών μήκους 4 μέτρων λόγω του χαμηλότερου κόστους επισκευής και συντηρήσεως των αγωγών αυτών.

ε) Ικανότητα ροής

Ενόψει του ότι η Uralita υπογράμμισε ότι η ικανότητα ροής των αγωγών της είναι μεγαλύ-

τερη από την ικανότητα ροής των αγωγών που κατασκευάζει η Tegral, λόγω της ελαφρώς μεγαλύτερης διαμέτρου στα άκρα, η *ιρλανδική κυβέρνηση* ισχυρίζεται ότι πρόκειται μάλλον για μειονέκτημα, καθόσον το δικαίωμα αντλήσεως ύδατος από την πηγή του ποταμού Fane είναι περιορισμένο βάσει δικαστικής αποφάσεως.

Η *Επιτροπή* ισχυρίζεται ότι η μεγαλύτερη ικανότητα ροής των αγωγών που κατασκευάζονται βάσει της προδιαγραφής ISO 160 αποτελεί πλεονέκτημα, καθόσον καθιστά δυνατή τη μείωση του κόστους ενεργείας.

στ) Παρεπόμενα έξοδα

Κατά την *ιρλανδική κυβέρνηση*, το ενδεχόμενο της ανάγκης διενεργείας δοκιμών των αγωγών Uralita κατά την άφιξή τους στην Ιρλανδία, καθώς και άλλες καθυστερήσεις λόγω της χρησιμοποιήσεως των αγωγών αυτών κατά την εκτέλεση της συμβάσεως αριθ. 4 θα μπορούσαν να προκαλέσουν καθυστέρηση της εκτελέσεως των συμβάσεων αριθ. 5, 6 και 7 του σχεδίου του Dundalk. Αυτό θα είχε, έτσι, ως αποτέλεσμα διαμαρτυρίες εκ μέρους των αντισυμβαλλόμενων των άλλων αυτών συμβάσεων.

Η *Επιτροπή* θεωρεί ότι ο κίνδυνος καθυστερήσεως λόγω της χρησιμοποιήσεως εισαγομένων αγωγών θα πρέπει να έχει ληφθεί υπόψη από τον αντισυμβαλλόμενο κατά τις εκτιμήσεις του, για τη σύναψη της συμβάσεως. Εξάλλου, η τοπική αρχή έχει στη διάθεσή της τα ένδικα βοηθήματα στα οποία αναφέρεται η εν λόγω σύμβαση.

ζ) Κίνδυνος για τη δημόσια υγεία

Η *ιρλανδική κυβέρνηση* θεωρεί ότι, όσον αφορά τα τρία ζητήματα σχετικά με τη δημόσια υγεία, δηλαδή τις ίνες αμιάντου, την επίστρωση με πίσα και το υλικό στεγανότητας, η Uralita δεν προσεκόμισε επαρκή στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν ότι τηρεί κανόνες ασφαλείας ισοδύναμους προς τους προβλεπόμενους από την προδιαγραφή IS 188.

Η *Επιτροπή* υπογραμμίζει ότι κατά την κατασκευή των αγωγών Uralita χρησιμοποιούνται μόνον ίνες λευκού αμιάντου (και όχι ίνες κυανού αμιάντου), οι οποίες δεν δημιουργούν κανένα κίνδυνο για την υγεία. Περαιτέρω, η επίστρωση των αγωγών με πίσα προβλεπόταν ως ιδιαίτερος όρος στην συγγραφή υποχρεώσεων και η Uralita υπέβαλε την προσφορά της επ' αυτής της βάσεως.

2. *Παράβαση της οδηγίας 71/305*

Η *Επιτροπή* αναγνωρίζει, καταρχάς, ότι η Ιρλανδία δεν όφειλε να εφαρμόσει τις διατάξεις της οδηγίας 71/305, δεδομένου ότι, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 5, της οδηγίας αυτής εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οι υπηρεσίες παραγωγής, διανομής και μεταφοράς ύδατος. Εντούτοις, είναι της γνώμης ότι η Ιρλανδία, δημοσιεύοντας τη σχετική προκήρυξη στην Επίσημη Εφημερίδα, εφήρμοσε αυτή η ίδια την οδηγία ως προς την εν λόγω σύμβαση, και, επομένως, ήταν υποχρεωμένη να την εφαρμόσει ορθώς.

Η Ιρλανδία, όμως, κατά την Επιτροπή, δεν εφήρμοσε ορθώς το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας. Καταρχάς, ο όρος ο οποίος αναφέρεται στο πιστοποιητικό πιστότητας προς την προδιαγραφή IS 188 δεν δικαιολογείται από το αντικείμενο της συμβάσεως. Υπάρχουν άλλες προδιαγραφές για τους αγωγούς από αμιαντοτσιμέντο, όπως οι προδιαγραφές BS 486 και ISO 160, οι οποίες παρέχουν εγγυήσεις ασφαλείας, αποδοτικότητας και αξιοπιστίας ισοδύναμες προς τις παρεχόμενες από την προδιαγραφή IS 188. Το γεγονός ότι οι βάσει άλλων προδιαγραφών κατασκευαζόμενοι αγωγοί πρέπει να εισάγονται, το γεγονός ότι δεν επιδέχονται αντικατάσταση με τα ανταλλακτικά των υπαρχόντων αποθεμάτων και η

ενδεχόμενη ανάγκη δημιουργίας αποθέματος ανταλλακτικών δεν συνιστούν επαρκείς λόγους για να μη ληφθούν υπόψη αυτοί οι αγωγοί κατά την εξέταση των προσφορών. Περαιτέρω, η ρήτρα 4.29 έχει ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ορισμένες επιχειρήσεις και να αποκλείονται άλλες, δεδομένου ότι η μόνη επιχείρηση που είναι σε θέση να προμηθεύει αγωγούς ανταποκρινόμενους στους όρους της προκηρύξεως ήταν η εταιρία Tegral. Τέλος, το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας επιτρέπει την αναφορά ορισμένου σήματος ή ορισμένης παραγωγής μόνον εάν η αναφορά αυτή συνοδεύεται από τη μνεία «ή ισοδύναμο»· οι λέξεις «ή ισοδύναμο», όμως, δεν υπάρχουν στη ρήτρα 4.29.

Η Επιτροπή παρατηρεί, εν συνεχεία, ότι το γεγονός ότι η ρήτρα 4.29 της συγγραφής υποχρεώσεων δεν συμβιβάζεται προς την οδηγία καθιστά επίσης ασυμβίβαστη προς αυτή την οδηγία και την άρνηση εξετάσεως της προσφοράς C της Walls.

Η *ισπανική κυβέρνηση* παρατηρεί, ιδίως, ότι η προαιρετική δημοσίευση της προκηρύξεως στην Επίσημη Εφημερίδα έχει ως συνέπεια την εφαρμογή όλων των κανόνων της οδηγίας επί της διαδικασίας αναθέσεως του έργου. Πράγματι, δεν θα ήταν λογικό να προκληθεί ανταγωνισμός μεταξύ των ενδιαφερομένων για την υποβολή προσφορών από τα διάφορα κράτη μέλη, χωρίς να εφαρμοστούν ως προς την ανάθεση του έργου οι κανόνες οι οποίοι έχουν θεσπιστεί προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι ο ανταγωνισμός αυτός δεν θα είναι αθέμιτος.

Η *ιρλανδική κυβέρνηση* παρατηρεί, καταρχάς, ότι η οδηγία δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις όπως η προκειμένη, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα της, ιδίως δε από τη ρητή εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής της των συμβάσεων σχετικά με υπηρεσίες διανομής ύδατος. Το γεγονός ότι αρχικά η Ιρλανδία ενήργησε σαν να εφαρμοζόταν στην εν λόγω σύμβαση η οδηγία είναι άνευ σημασίας. Πράγματι, κανένα κράτος μέλος δεν έχει εξουσία να καθιστά μια οδηγία εφαρμοστέα σε περιπτώσεις που ρητώς εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της.

Δεύτερον, η ιρλαδική κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η ρήτρα 4.29 της συγγραφής υποχρεώσεων δεν συνιστά «αναφορά σημάτων, διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ή τύπων, καθώς και αναφορά ορισμένης καταγωγής ή ορισμένης παραγωγής», κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 2, της οδηγίας.

3. *Επί της παραβάσεως του άρθρου 30 της Συνθήκης*

Καταρχάς, η *Επιτροπή* παρατηρεί ότι το Συμβούλιο της αστικής Περιφέρειας του Dundalk είναι συλλογικό όργανο του οποίου οι πράξεις καταλογίζονται στην ιρλανδική κυβέρνηση. Περαιτέρω, πριν προβεί στη σύναψη μιας συμβάσεως, το εν λόγω Συμβούλιο οφείλει να λάβει σχετική έγκριση του Department of the Environment (Υπουργείο Περιβάλλοντος).

Εν συνεχεία, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η περί ης ο λόγος προκήρυξη αποτελεί εμπόδιο στις εμπορικές ανταλλαγές και δεν συμβιβάζεται προς το άρθρο 30 της Συνθήκης, καθόσον αποκλείει τη χρήση αγωγών κατασκευασμένων σε άλλα κράτη μέλη οι οποίοι παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις ασφαλείας, αποδόσεως και αξιοπιστίας, όσον αφορά την κατασκευή δικτύου αγωγών. Αν η ρήτρα 4.29 δεν είχε περιληφθεί στη συγγραφή υποχρεώσεων, και άλλοι εργολάβοι θα είχαν υποβάλει προσφορές που να προβλέπουν τη χρησιμοποίηση εισαγομένων αγωγών. Αν η προκήρυξη προέβλεπε τη χρησιμοποίηση αγωγών σύμφωνα προς άλλες προδιαγραφές, οι εργολάβοι θα ελάμβαναν, ενδεχομένως, υπόψη άλλους, συμπληρωματικούς, όρους (μήκος, επίστρωση και ανάγκη δημιουργίας αποθέματος ανταλλακτικών). Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα καθίστατο δυνατό να αποφύγουν την απόρριψη της προσφοράς τους βάσει επιχειρημάτων ή προφάσεων στηριζόμενων στην ανάγκη επιβολής τέτοιων όρων.

Τα επιχειρήματα που προβάλλει η ιρλανδική κυβέρνηση, ιδίως με την απάντησή της στην αιτιολογημένη γνώμη, πρέπει να απορριφθούν. Κατά την άποψη της Επιτροπής, οι προδιαγραφές στις συμβάσεις δημοσίων έργων οι οποίες περιορίζουν τη χρησιμοποίηση εισαγομένων εμπορευμάτων εμπίπτουν στο άρθρο 30, ακόμα και αν δεν συνιστούν γενικούς περιορισμούς των εισαγωγών· εξάλλου, οι αγωγοί από αμιαντοτσιμέντο χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς στα δημόσια έργα. Η ιρλανδική κυβέρνηση εσφαλμένως υποστηρίζει ότι οι κατασκευαστές από άλλα κράτη μέλη μπορούν να προσκομίσουν πιστοποιητικό σχετικά με το ότι τα προϊόντα τους είναι σύμφωνα προς την προδιαγραφή IS 188. Δεν υπάρχει λόγος να απαιτείται από κατασκευαστές από άλλα κράτη μέλη, οι οποίοι κατασκευάζουν αγωγούς σύμφωνα με ισοδύναμες προδιαγραφές, να μεταβάλουν τις μεθόδους τους κατασκευής ή να ζητούν πιστοποιητικό πιστότητας από το IIRS. Το επιχείρημα ότι το άρθρο 30 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται λόγω του ότι οι εφαρμοστέοι επί συμβάσεων δημοσίων έργων κανόνες περιέχονται στην οδηγία 71/305 είναι επίσης αβάσιμο. Ενόψει του ότι η ιρλανδική κυβέρνηση επικαλέστηκε την απόφαση της 22ας Μαρτίου 1977 (υπόθεση 74/76, Ianelli κατά Meroni, ECR 1977, σ. 557), η Επιτροπή παρατηρεί ότι, κατά την απόφαση αυτή, το άρθρο 30 δεν εφαρμόζεται επί εμποδίων των εμπορικών ανταλλαγών τα οποία καλύπτονται από άλλες διατάξεις της Συνθήκης. Η οδηγία, όμως, δεν είναι διάταξη της Συνθήκης.

Η Επιτροπή παρατηρεί, εν συνεχεία, ότι η υποχρέωση προσκομίσεως πιστοποιητικού πιστότητας προς την προδιαγραφή IS 188 δεν δικαιολογείται βάσει του άρθρου 36 της Συνθήκης ούτε λόγω «επιτακτικής ανάγκης» κατά την ένοια της νομολογίας του Δικαστηρίου. Κάτι τέτοιο δεν συντρέχει εν προκειμένω, δεδομένου ότι αγωγοί που είναι σύμφωνοι προς προδιαγραφές όπως οι ISO 160 και BS 486 παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις. Κατά το μέτρο που η χρησιμοποίηση «ισοδύναμων» αγωγών επιδρά επί του κόστους του έργου, ο παράγων αυτός πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την επιλογή ορισμένης προσφοράς· δεν δικαιολογεί τον εκ των προτέρων αποκλεισμό των αγωγών αυτών.

Η *ιαπανική κυβέρνηση* ενισχύει τα επιχειρήματα της Επιτροπής, υπενθυμίζοντας, ιδίως, τις βασικές αρχές της νομολογίας του Δικαστηρίου, όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, και τα συμπεράσματα τα οποία συνήγαγε η Επιτροπή από την απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Φεβρουαρίου 1979 (υπόθεση 120/78, Rewe κατά Bundesmonopolverwaltung für Branntwein, ECR 1979, σ. 649).

Η *ιρλανδική κυβέρνηση* παρατηρεί, καταρχάς, ότι ο τομέας των δημοσίων έργων δεν διέπεται από το άρθρο 30 της Συνθήκης αλλά από τα άρθρα 59 και επόμενα, τα οποία αναφέρονται στις υπηρεσίες. Αν στην υπό κρίση υπόθεση δεν επρόκειτο για σύμβαση σχετικά με υπηρεσίες διανομής ύδατος, θα εφαρμοζόταν η οδηγία 71/305. Η οδηγία αυτή, όμως, εκδόθηκε βάσει των άρθρων 57, παράγραφος 2, 66 και 100 της Συνθήκης, στις δε αιτιολογικές σκέψεις της αναφέρεται ότι συμπληρωματικοί κανόνες, εφαρμοστέοι επί των συμβάσεων δημοσίων έργων που έχουν σχέση με υπηρεσίες παραγωγής, διανομής και μεταφοράς ύδατος, θα θεσπιστούν στο μέλλον. Η εφαρμογή των διατάξεων περί παροχής υπηρεσιών δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι πολυάριθμοι όροι από τους οποίους σύγκειται μια σύμβαση δημοσίων έργων αποτελούν ενιαίο σύνολο στο πλαίσιο των συνομολογουμένων συμβατικών υποχρεώσεων. Σε όλες τις περιπτώσεις, οι αναφερόμενες στα υλικά υποχρεώσεις πρέπει να θεωρούνται παρεπόμενες σε σχέση με τις αναφερόμενες στην παροχή των αναγκαίων υπηρεσιών για την εκτέλεση του οικείου έργου.

Αν εφαρμόζονται οι περί παροχής υπηρεσιών διατάξεις της Συνθήκης, δεν μπορεί να εφαρμοστεί το άρθρο 30 της Συνθήκης. Στην προαναφερθείσα απόφαση της 22ας Μαρτίου 1977, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι «όσο ευρύ και αν

είναι το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 30, δεν περιλαμβάνει τα εμπόδια τα οποία εμπίπτουν σε άλλες, ειδικές, διατάξεις της Συνθήκης ».

Η ιρλανδική κυβέρνηση παρατηρεί, δεύτερον, ότι, εν πάση περιπτώσει, και αν ακόμα υποτεθεί ότι το άρθρο 30 της Συνθήκης θα μπορούσε να εφαρμοστεί επί συμβάσεων δημοσίων έργων, μια τεχνική προδιαγραφή όπως η ρήτρα 4.29 δεν μπορεί να θεωρηθεί ως « ρύθμιση εμπορικού χαρακτήρα » ενός κράτους μέλους ικανή να δημιουργήσει εμπόδια στο ενδοκοινοτικό εμπόριο. Η ρήτρα αυτή, επομένως, δεν συνιστά μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου.

Τέλος, η ιρλανδική κυβέρνηση παρατηρεί ότι η ρήτρα 4.29 εφαρμόζεται τόσο επί των εισαγομένων αγωγών από αμιαντοτσιμέντο όσο και επί των ίδιων αγωγών οι οποίοι κατασκευάζονται στην Ιρλανδία, ενώ τα συμφέροντα στην προστασία των οποίων αποσκοπεί αυτή η ρήτρα, δηλαδή η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου ποιότητας και ομοιομορφίας των υλικών για δίκτυα τέτοιου είδους, καθώς και ικανότητας αποτελεσματικής προσαρμογής στις ιρλανδικές συνθήκες και στην προϋπάρχουσα υποδομή, πρέπει να θεωρηθούν ως « επιτακτικές ανάγκες » κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Εξάλλου, η ρήτρα δικαιολογείται από λόγους που αναφέρονται στην προστασία της υγείας κατά την έννοια του άρθρου 36 της Συνθήκης. Πράγματι, χάριν της προστασίας της υγείας του πληθυσμού του Dundalk και των περιχώρων του απαιτείται η βελτίωση της υδρεύσεως χωρίς καμιά καθυστέρηση. Περαιτέρω, οι όροι της προδιαγραφής IS 188 που αναφέρονται στην επίστρωση με πίσα στηρίζονται στην επιτακτική ανάγκη να εξασφαλιστεί η προστασία της υγείας και η ασφάλεια των προσώπων που χρησιμοποιούν το πόσιμο νερό το οποίο μεταφέρεται μέσω των εν λόγω αγωγών.

IV — Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Δικαστηρίου

1. *Ερώτηση προς την προσφεύγουσα*

« Η Επιτροπή ζήτησε από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις της

" επιτρέποντας να περιληφθεί στην προκήρυξη ... η ρήτρα 4.29, κατά την οποία οι αγωγοί πρέπει να είναι σύμφωνοι προς την ιρλανδική προδιαγραφή " (IS 188), κλπ., " και, επομένως, αρνούμενη να εξετάσει ... προσφορά η οποία προέβλεπε τη χρησιμοποίηση αγωγών κατασκευασμένων βάσει άλλης προδιαγραφής, η οποία παρέχει ισοδύναμες εγγυήσεις ασφαλείας, αποδόσεως και αξιοπιστίας " κλπ.

Η προσφεύγουσα καλείται να διεκρινίσει:

— αν πρόκειται για δύο διαφορετικά αιτήματα ή, αντίθετα, το δεύτερο μέρος χρησιμεύει απλώς για την παροχή αποδεικτικών στοιχείων προς στήριξη του πρώτου,

— αν, στο πλαίσιο του ως άνω δευτέρου μέρους, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η προσφορά C της εταιρίας Walls ήταν η οικονομικώς πλέον συμφέρουσα προσφορά. »

Απάντηση

Η Επιτροπή απαντά ότι πρόκειται για δύο διαφορετικά αιτήματα. Με το πρώτο, ζητείται να αναγνωριστεί η δυνάμει ύπαρξη εμποδίου για τις εμπορικές ανταλλαγές με συνέπειες για το σύνολο των ενδιαφερομένων για την εκτέλεση του έργου και των προμηθευτών· με το δεύ-

τερο, ζητείται να αναγνωριστεί η πραγματική ύπαρξη εμποδίου για τις εμπορικές ανταλλαγές το οποίο αφορά έναν συγκεκριμένο προσφέροντα και έναν συγκεκριμένο προμηθευτή. Η Επιτροπή αποδίδει μεγάλη σημασία στο δεύτερο αίτημα, καθόσον επιθυμεί να γίνει δεκτό ότι το γεγονός ότι μια δημόσια αρχή ή τα όργανά της αρνούνται να εξετάσουν προσφορά η οποία προβλέπει τη χρησιμοποίηση εισαγομένων υλικών ή απορρίπτουν χωρίς αιτιολογία μια προσφορά αποτελεί μέτρο που μπορεί να είναι αντίθετο προς το άρθρο 30 της Συνθήκης. Όσον αφορά το δεύτερο μέρος της ερωτήσεως είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η προσφορά C της Walls απορρίφθηκε από τους μηχανικούς-συμβούλους, επειδή δεν προέβλεπε τη χρησιμοποίηση αγωγών που να φέρουν το σήμα πιστότητας προς τις ιρλανδικές προδιαγραφές σύμφωνα με τη συγγραφή υποχρεώσεων. Η Επιτροπή θεωρεί, κατά συνέπεια, ότι η προσφορά C της Walls κακώς απορρίφθηκε, δεδομένου ότι δεν εξετάστηκε προκειμένου να αξιολογηθεί ποιοτικώς. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο δεν χρειάζεται να υπεισέλθει στα επιχειρήματα τεχνικής και οικονομικής φύσεως τα οποία διετύπωσε η Ιρλανδία. Μόνο σε περίπτωση κατά την οποία θα θεωρούσε ότι η προσφορά C της Walls πράγματι εξετάστηκε από ποιοτικής απόψεως, θα πρέπει το Δικαστήριο να κρίνει αν η απόρριψη της προσφοράς αυτής είναι βάσιμη και, ειδικότερα, αν η εν λόγω προσφορά ήταν η οικονομικώς πλέον συμφέρουσα.

2. *Ερώτηση προς την καθής*

« Από το φάκελο της δικογραφίας φαίνεται να συνάγεται ότι οι αρμόδιες αρχές απέρριψαν, καταρχάς, την προσφορά C της εταιρίας Walls η οποία προέβλεπε τη χρησιμοποίηση αγωγών κατασκευασμένων από την ισπανική επιχείρηση Uralita, χωρίς καν να την εξετάσει, για το λόγο ότι οι αγωγοί αυτοί δεν ήταν σύμφωνοι προς την ιρλανδική προδιαγραφή IS 188. Στην αλληλογραφία της με την Επιτροπή, η ιρλανδική κυβέρνηση δίνει την εντύπωση ότι η άρνηση αυτή ήταν δικαιολογημένη και για άλλους λόγους τεχνικής και οικονομικής φύσεως. Η *ιρλανδική κυβέρνηση* καλείται να διευκρινίσει:

— αν η αρχική άρνηση αποφασίστηκε πράγματι χωρίς καν να εξεταστούν οι εν λόγω αγωγοί·

— αν έγινε τέτοιου είδους εξέταση μεταγενεστέρως.

Απάντηση

Η ιρλανδική κυβέρνηση διευκρινίζει ότι η αρχική άρνηση αποφασίστηκε χωρίς να εξεταστούν οι εν λόγω αγωγοί. Η ενέργεια αυτή είναι σύμφωνη προς τη συνήθη πρακτική· τα υλικά δεν εξετάζονται ποτέ κατά το στάδιο κατά το οποίο οι μηχανικοί-σύμβουλοι εξακριβώνουν αν οι προσφορές είναι σύμφωνες προς τους όρους της συγγραφής υποχρεώσεων. Οι αγωγοί δεν εξετάστηκαν ούτε μεταγενεστέρως. Εξέταση γίνεται μόνο όσον αφορά τα υλικά τα οποία παραδίδει εγκεκριμένος αντισυμβαλλόμενος στο εργοτάξιο ενός προβλεπόμενου έργου, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι τα υλικά αυτά ανταποκρίνονται πράγματι στις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

T. Koopmans
εισηγητής δικαστής